

Тема: Принципи безпечної життєдіяльності.

Мета: сформувати в школярів поняття про принципи безпечної життєдіяльності.

Обладнання: фотографії й плакати, які дають змогу ілюструвати принципи безпечної життєдіяльності.

Базові поняття та терміни: безпека життєдіяльності, комбінований.

Тип уроку: комбінований

Хід уроку

I. Організаційний етап

II. Актуалізація опорних знань і мотивація навчальної діяльності

Обговорення проблемної ситуації

«Ганнуся поспішала на шкільний вечір. Вона почала прасувати кофтинку, але раптом задзвенів телефон, і вона побігла знімати слухавку, забувши про праску. Урешті-решт ледве не сталася пожежа, а на кофтинці лишилася дірка. Ганнуся плакала й усім скаржилася, що в неї був невдалий день. Що б ви їй порадили?»

III. Вивчення нового матеріалу

Розповідь учителя з елементами бесіди

1. Принципи безпечної життєдіяльності

Відомий датський філософ Сьорен К'єркегор (1813—1855) якось сказав: «Безпечного часу немає». Людина живе в дуже складному світі. На жаль, цей світ приховує в собі небезпеки для життя й здоров'я людини. Довгий час люди ставилися до небезпек, як до чогось неминучого, але потім почали розуміти, що багатьох із них можна уникнути. Сьогодні йде мова про те, що існує потреба переходу до безпечного суспільства з безпечною системою стосунків. Сучасна людина повинна володіти культурою безпечної життєдіяльності.

Безпека — це стан захищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства й держави від внутрішніх і зовнішніх загроз. Культура безпечної життєдіяльності подає людину як розумну істоту, котра наділена мирним мисленням і є відкритою для різних культур і цивілізацій. У культурі безпечної життєдіяльності втілено багатовіковий досвід різних народів. Суспільство може бути безпечним, якщо воно гарантує свободу й демократію, соціальну справедливість і рівність усіх перед законом.

Соціальна безпека

Суспільство стає небезпечним, якщо в ньому панують соціальна несправедливість і сваволя.

В основі культури безпечної життєдіяльності лежать такі принципи:

передбачати небезпеку;

уникати небезпечних ситуацій;

уміти діяти в небезпечних ситуаціях;

дотримуватись балансу (співвідношення) життєво важливих інтересів людини, колективу, суспільства й держави.

Для кожного ці принципи означають, що, дбаючи про власні інтереси, людина не повинна обмежувати інтересів іншої людини. У неї має бути

відповідальне й шанобливе ставлення до власної безпеки й до безпеки інших людей. Вона мусить дотримуватися норм і правил безпечної поведінки вдома, на вулиці, у школі, на природі.

Водночас слід зважати ще й на те, що безпека може бути різною, наприклад:

фізична безпека;

екологічна безпека;

безпека в надзвичайних ситуаціях;

соціальна безпека (до неї належать морально-психологічна безпека, правова безпека).

У будь-якому разі, для того щоб убезпечити себе, слід знати, які саме небезпеки можуть загрожувати. Наприклад, правильно переходячи вулицю, підліток гарантує собі фізичну безпеку; спілкуючись із людьми згідно із загальноприйнятими нормами й правилами, він гарантує собі морально-психологічну безпеку; знаючи, як поводитися під час пожежі, гарантує підвищення своєї безпеки в надзвичайних ситуаціях.

2. Правила безпечної для життя поведінки

А тепер поговорімо більш докладно про фізичну безпеку вдома, на вулиці, у природному середовищі.

Безпека в помешканні

Як не дивно, але в помешканні, де ти проводиш більшу частину свого життя, доволі багато небезпек. Це гострі, колючі й ріжучі предмети, електричні прилади, газ, ліки. Перелік можна продовжити. Але дім стане для кожного безпечним, якщо дотримуватися дуже простих правил:

-- усі гострі, колючі й ріжучі предмети слід обов'язково класти на свої місця;

-- виходячи з дому й навіть із кімнати, обов'язково вимикати телевізор, магнітофон, праску та інші електроприлади;

-- ніколи не смикати електричний дріт руками, у жодному разі не підходити до оголених дротів і не торкатися їх;

-- у жодному разі не вживати самостійно будь-які ліки;

-- користуватися побутовою хімією тільки згідно з інструкцією на упаковці;

-- відчувши запах газу, терміново сказати про це дорослим, повідчиняти вікна й провітрити квартиру, перевірити, чи закриті крани на плиті, негайно зателефонувати за номером «104», у жодному разі не вмикати світло й не запалювати сірники.

Якщо підліток один удома, він має дотримуватися таких правил безпеки:

-- не залишати вхідні двері відчиненими;

-- тримати поруч із телефоном довідник з номерами «служб екстреного виклику» (міліція, «Швидка допомога», пожежна охорона тощо), а також тих, хто може прийти на допомогу;

-- завжди тримати двері на ланцюжкові безпеки, коли відчиняєш якомусь незнайомому;

-- не відчиняти дверей, якщо дзвонить незнайома людина, на всі її прохання відповідати «Ні»; якщо у двері дзвонить листоноша, монтер, лікар або навіть міліціонер, усе одно не відчиняти, якщо ці люди незнайомці;

злочинці можуть перевдягтися в будь-яку форму;

-- якщо незнайома людина намагається відчинити двері, відразу ж подзвонити до міліції за номером «102» й назвати свою точну адресу; якщо вдома немає телефону, кликати на допомогу з вікна або балкона;

-- не відповідати на питання незнайомих людей по телефону;

-- не вірити, що хтось прийде або приїде на прохання батьків, якщо батьки самі не подзвонили або не повідомили про це заздалегідь.

Якщо підліток користується ліфтом, він має дотримуватися таких правил безпеки:

-- не входити до ліфта, якщо там є незнайома людина, яка не викликає довіри;

-- якщо на сходовому майданчику, куди він прямує, є підозрілі люди, краще піднятися вище або спуститися за допомогою;

-- якщо ліфт застряг між поверхами, натиснути на кнопку виклику диспетчера; не намагатися самотійно вибратися з ліфта;

-- повертаючись додому, тримати ключі «напоготові», аби дуже довго не стояти перед дверима, шукаючи їх.

Безпека на вулиці

Небезпеки існують не лише вдома, але й на вулиці, тому варто дотримуватися таких правил:

— ніколи не ходити гуляти без дозволу; батьки завжди повинні знати, де їхня дитина; не гратися на вулиці у пізній час;

-- не погоджуватися йти з незнайомими хлопцями або дорослими людьми в чужий під'їзд, підвал, на пустир або в інші безлюдні місця;

-- ніколи не говорити на вулиці з незнайомими або п'яними людьми;

-- не брати від незнайомих дорослих гостинці;

-- якщо підліток побачив на вулиці, у тролейбусі, трамваї, метро який-небудь предмет (коробку, сумку, згорток, пакет)

— не чіпати його! У ньому може виявитися вибуховий пристрій.

Безпека на воді

У будь-яку пору року підліток може опинитися поруч із водоймою, тож слід дотримуватися таких правил:

-- не стояти і не гратися в тих місцях, звідки можна впасти у воду;

-- не заходити на глибоке місце, якщо не вмієш плавати або плаваєш погано;

-- у жодному разі не пірнати в незнайомих місцях;

-- не запливати за буйки;

-- не підпливати близько до суден;

-- ніколи не гратися в ігри з утриманням «супротивника» під водою — він може захлинутися;

-- не плавати на саморобних плотах або на інших плавальних засобах — вони можуть не витримати ваги тіла або ж перекинутися;

- не варто далеко запливати на надувних матрацах і камерах;
- гра в «морський бій» на човнах, розгойдування човна, ходіння по ньому або перехилання через борт дуже небезпечні, оскільки від цього човен може перекинутися;
- не слід ходити по тонкій кризі, вона може проломитися, і людина опиниться в крижаній воді.

Сучасна людина повинна володіти культурою безпеки життєдіяльності, знати її основні принципи. Існує фізична, екологічна, соціальна безпека й безпека в надзвичайних ситуаціях. Аби убезпечити себе, ти маєш знати, які саме небезпеки ховаються в тій чи іншій сфері.

IV. Узагальнення, систематизація й контроль знань та вмінь учнів

Робота із зошитом

Виконання в парі завдань робочого зошита

Робота з підручником

Робота проходить у групах

Домашнє завдання

Вивчити параграф